

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนเป็นองค์กรทางการศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคน และสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ว่า ทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) กำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศทั้งทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และอัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคน และสังคมไทยจึงให้ความสำคัญลำดับสูงกับการพัฒนาคุณภาพคน เนื่องจาก “คน” เป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุล ทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะความสามารถ เพื่อให้เพียบพร้อมทั้งด้าน “คุณธรรม” และ “ความรู้” ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” รอบคอบและระมัดระวัง อันจะเป็น “ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี” ให้คนพร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น และสังคมที่สงบสันติสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 47)

การจัดการศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ให้ความเห็นว่า การพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้ให้จามาเป็นผู้ถ่ายทอดความเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนเพื่อนำไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ที่ดีต้องมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม เป็นสำคัญ (กรมวิชาการ. 2545 : 3-4)

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคน (กรมวิชาการ. 2544 ก : 1) กล่าวว่า บุคลากรที่สำคัญที่จะทำให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้คือ ครู ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทในการจัดกระบวนการเรียนรู้ซึ่งเป็นกลไกที่จะช่วยพัฒนาความรู้ ความสามารถ และความรู้สึคนึกคิดให้เกิดการเรียนรู้เกิดความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์แก้ไขปัญหา ตลอดจนสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ฉะนั้นครูจึงเป็นผู้มี

บทบาท มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องเพื่อให้รู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในกระบวนการเรียนการสอนที่ต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การสอนสอดคล้องเหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ที่สามารถดำรงชีวิต และเลือกการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี

ในการจัดการศึกษาไทยที่ผ่านมา แม้ว่ารัฐบาลจะให้การสนับสนุนสื่อวัตกรรมการต่าง ๆ และมีการจัดอบรมครูผู้สอน ให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร แต่ก็ยังมีปัญหาอยู่เสมอ จากการประเมินความสามารถทางการศึกษาของคนไทยพบว่า ตกต่ำถึงอันดับ 37 จาก 47 ของประเทศ ซึ่งต่ำกว่าอีกหลายประเทศในเอเชีย (วันชัย วัฒนศัพท์. 2541 : 9-11) และในปี พ.ศ.2540 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านความรู้ ความคิดในกลุ่มภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การคิด และแก้ปัญหา การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาสังคม และการพัฒนาสุขภาพอนามัย โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 57.17 และ 50.57 ตามลำดับ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 7) และจากรายงานผลตรวจราชการประจำปีงบประมาณ 2542 ของผู้ตรวจราชการ 12 เขตการศึกษา สรุปได้ว่า คุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับต้องปรับปรุง เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยเฉพาะกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย อีกทั้งพบว่า การเรียนการสอนส่วนใหญ่ผู้สอนยังคงมุ่งสอนตามตำรา ไม่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (กรมวิชาการ. 2545 ก : 1)

ในการจัดการศึกษาระบบโรงเรียนในอดีตนั้น ที่สร้างความล้มเหลวในการพัฒนาคนนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สรุปไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 ก : 2-3)

1. คนทุกวัยตั้งแต่เกิดจนจบมหาวิทยาลัย เรียนแต่เนื้อหาวิชา รู้แต่หนังสือ ถูกล้อมกรอบด้วยตารางสอนและห้องเรียน การพัฒนาคนจึงไม่เอื้อให้มีคุณสมบัติ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง มุ่งทำงาน ซาญชีวิต

2. วิธีการเรียนการสอนไม่เน้นกระบวนการให้ผู้เรียนได้พัฒนาในด้านการคิด วิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนขาดคุณลักษณะช่างสงสัย และใฝ่หาคำตอบ ยังเน้นการสอนหนังสือมากกว่าการสอนคน ขาดการเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย

3. ครูยังเป็นผู้มีอำนาจในชั้นเรียน ครูยังคงยึดมั่นว่าตนเองเป็นผู้รู้มากที่สุด ถูกที่สุด และมีอำนาจมากที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนมีหน้าที่รับและปรับตัวให้สอดคล้องกับเนื้อหาความรู้ และวิธีการของครู สถานศึกษาจึงไม่เป็น “โรงเรียน” เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่เป็น “โรงสอน”

4. กระบวนการเรียนรู้เป็นความทุกข์ อับเฉา น่าเบื่อหน่าย ทั้งพ่อแม่ ครู นักเรียน ยึดหลักสูตรเป็นเกณฑ์ เนื้อหาสาระทั้งหมด การสอบและคะแนนสอบ เป็นสิ่งพิพากษาความสำเร็จ ทุกคนจึงเครียด ขาดความสุขในการศึกษา

5. โรงเรียนไม่สร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นอาณาเขต ที่ขาดความสัมพันธ์กับชีวิตชุมชน ห่างไกลธรรมชาติ และแหล่งเรียนรู้ที่ปลูกเร้าบรรยากาศทาง ปัญญาครอบคร้ว และชุมชนไม่มีโอกาสร่วมคิดร่วมสร้างกระบวนการเรียนรู้

6. กระบวนการเรียนการสอนยังเป็นพฤติกรรมจำเจ และพฤติกรรมถ่ายทอด สัดส่วน การฝึกปฏิบัติ การฝึกคิด และการอบรมบ่มนิสัย ยังมีน้อยกว่าการท่องบ่นเนื้อหา ผู้เรียนเคยชินต่อการทำตาม เชื่อฟัง นิ่งนิง จึงขาดความคล่องในการคิดแบบวิทยาศาสตร์ ไม่ได้รับการปลูกฝัง ความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมของชาติ

จากสภาพปัญหาการจัดการศึกษาของสังคมไทย ในปี พ.ศ. 2542 กระทรวงศึกษาธิการ จึงมีการปฏิรูปการศึกษาขึ้น ซึ่งการที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และ ประสิทธิภาพ โดยครู อาจารย์เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 24 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 6-26) ให้ สถานศึกษาดำเนินการดังนี้

1. จัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. โดยจัดการเรียนรู้อย่างผสมผสาน ด้านความรู้ คุณุณธรรมที่ดิงงาม และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์
5. ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ของ ผู้เรียนการใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียน
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย

จากการดำเนินงานในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 24 นั้น จึงทำให้การปฏิรูปการศึกษา เป็นการให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคน โดยได้กล่าวไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ตามมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนา

คนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ. 2544 ก : 1)

โรงเรียนศรีเมืองทองวิทยานั้น ซึ่งตั้งอยู่ที่วัดต้นสน ตำบลตลาดหลวง อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรมกลุ่มที่ 3 ที่เปิดสอนสำหรับพระภิกษุสามเณร ได้ศึกษาในแผนกสามัญ และแผนกธรรม/บาลี โดยมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 80 รูป ผู้จัดการ 1 รูป ครูใหญ่ 1 รูป ครูผู้สอนฝ่ายบรรพชิต 4 รูป ฝ่ายฆราวาส 5 คน ครูสอนพิเศษ 1 คน ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินงาน คือ เป็นสถานที่ให้การศึกษากับพระภิกษุสามเณร ผู้บวชเข้ามาศึกษาในแผนกสามัญ และแผนกนักธรรมบาลี โดยมีหลักการแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังนี้ คือ

1. เป็นการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนดให้
  2. ให้ชุมชนมีส่วนร่วม สนับสนุน ส่งเสริม การดำเนินงานจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้
  3. เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ตรงต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน
  4. ให้ผู้เรียนได้รู้แนวทางในการเรียนรู้ และสามารถกำหนดบทบาทของตนเองได้ถูกต้อง
- ปัจจุบันการเรียนการสอนแผนกสามัญศึกษา ต้องการมุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ เปี่ยมล้นคุณธรรม รู้เท่าทันวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี รู้จักแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสุขทั้งกาย และใจ และเป็นบุคคลที่มีศักยภาพสูง สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมอย่างมีความสุขเป็นกำลังที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในยุคข่าวสารต่อไป ซึ่งได้กำหนดนโยบายทางการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขยายโอกาสทางการศึกษาให้กุลบุตรผู้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา
2. ปลุกฝังศีลธรรม จริยธรรม และห่างไกลจากยาเสพติด
3. ส่งเสริมให้นักเรียนที่เรียนดี มีความคิดก้าวหน้า ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ทั้งทางธรรม และทางโลก

โดยมีการจัดการเรียนการสอนในแผนกสามัญให้กับนักเรียน 2 ระดับชั้น คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ช่วงชั้นที่ 3 พุทธศักราช 2546 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้หลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตร

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ช่วงชั้นที่ 4 พุทธศักราช 2546 (โรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา, 2549 : 1-4)

จากการศึกษาเอกสารการประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2547 ของสำนักทดสอบการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการว่า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากนักเรียนทุกเขตพื้นที่ การศึกษาสรุปได้ดังนี้ คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ในวิชาพื้นฐานทางการเรียนเป็น คะแนนเฉลี่ยร้อยละได้แก่ ภาษาไทย 49.27 ภาษาอังกฤษ 32.12 สังคมศึกษา 42.07 ในส่วนวิชาเลือก ได้แก่ วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ 44.30 เคมี 35.13 ชีววิทยา 41.86 ฟิสิกส์ 34.86 และคณิตศาสตร์ 34.75 ส่วนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่ ภาษาไทย 38.16 คณิตศาสตร์ 34.65 สังคมศึกษา 42.20 วิทยาศาสตร์ 36.91 และภาษาอังกฤษ 31.71 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 บทสรุป : 1) ซึ่งในเอกสารรายงานผลคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2547 ในโรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาคณิตศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษาและพลศึกษา และวิชาภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 27.74, 32.95, 7.09, 38.97, 27.41, 31.82 ตามลำดับ (สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา, 2548 : 17-18)

จะเห็นว่าหลังจากที่ได้มีการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชา ซึ่งวิชาที่ได้คะแนนร้อยละสูงสุดคือวิชาสังคมศึกษาได้ 38.97 ในอันดับต่อมา คือ วิชาวิทยาศาสตร์ได้ 32.95 วิชาภาษาอังกฤษได้ 31.82 วิชาภาษาไทยได้ 27.74 วิชาสุขศึกษาและพลศึกษาได้ 27.41 และวิชาที่ได้คะแนนร้อยละต่ำสุดคือวิชาคณิตศาสตร์ได้ 7.09 จากสภาพปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การศึกษาในโรงเรียนศรีเมืองทองวิทยานั้นได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจ จึงทำให้ต้องได้รับการปรับปรุงเพื่อพัฒนาสภาพทางการศึกษาของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้ดีขึ้น และการที่จะให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน นักเรียนเป็นคนดี เก่ง มีความสุขพึ่งตนเองได้ ครู และบุคลากร มีคุณธรรม เป็นผู้เชี่ยวชาญแห่งการเรียนรู้ นั้น โรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา จึงต้องมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของสามเณรให้ได้รับการพัฒนาที่ดีขึ้น

จากเหตุผล และความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนมาเป็นกรอบในการศึกษาปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหา การจัดการเรียนการสอนโรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา วัดต้นสน จังหวัดอ่างทอง ในด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผล และประเมินผล และด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน เพราะเหตุผลที่ว่าปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญอย่างมาก และเป็นส่วนโดยตรงต่อ

ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน และเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้สามเณรได้มีโอกาสร่วมคิดร่วมทำ ในการจัดการเรียนการสอนของการศึกษาในโรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา วัดต้นสน อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง เพื่อสนองตอบความต้องการของผู้เรียน และช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนสามเณรในโรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสามเณรในโรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา

ความสำคัญของการวิจัย

เนื่องจากการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสามเณรในโรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา วัดต้นสน อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ในแต่ละด้าน คือ ในด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน เพื่อจะได้นำผลการวิจัยนี้ใช้เป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานการจัดการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit Analysis)

ในการศึกษาครั้งนี้หน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ คือ สามเณรของโรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา วัดต้นสน อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้เป็นสามเณรโรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา วัดต้นสน อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง จำนวน 80 รูป และในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากรทั้งหมดในการศึกษา

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1. สถานภาพของสามเณรจำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน

3.1.1 อายุ

3.1.2 ระดับชั้น

3.2. ความพึงพอใจเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนรวม 5 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านหลักสูตร

3.2.2 ด้านครูผู้สอน

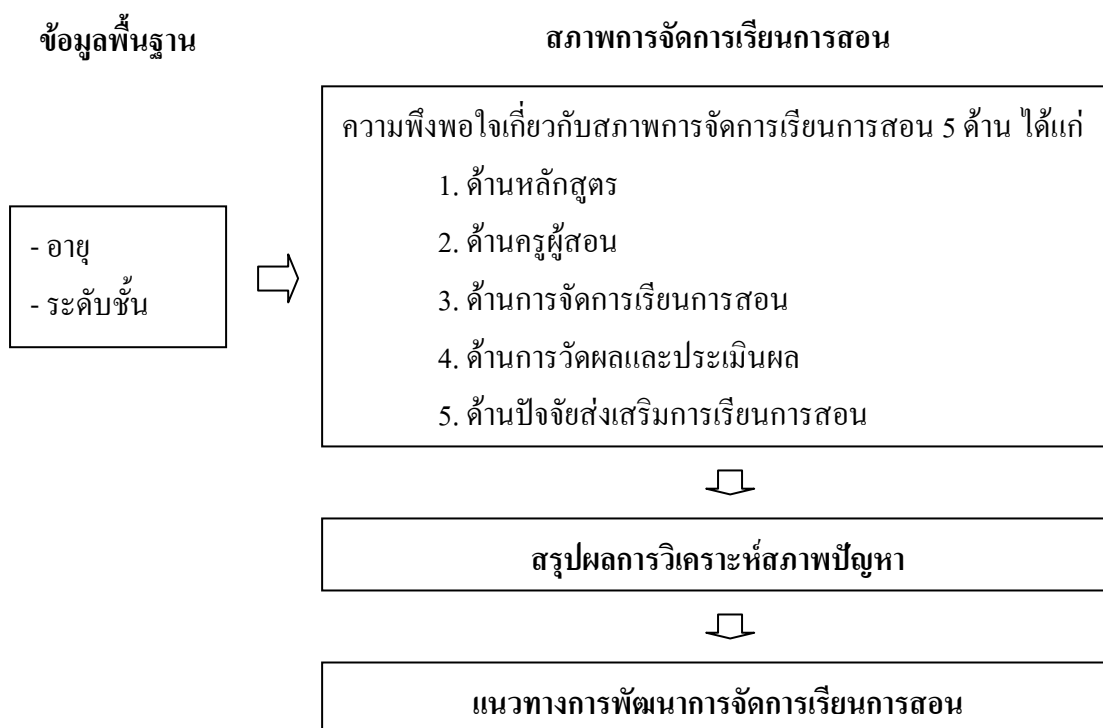
3.2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.2.3 ด้านการวัด และผลประเมินผล

3.2.4 ด้านปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสามเณรในโรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา วัดต้นสน อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ดังภาพประกอบในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวทางการพัฒนา หมายถึง กระบวนการในการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์สังเคราะห์เพื่อการวางแผนในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติที่เกิดขึ้นของสามเณรที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา วัดต้นสน อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รวม 5 ด้าน ได้แก่

1. หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียน โดยมีการวางแผนล่วงหน้าไว้ อย่างเป็นขั้นตอนที่กำหนดไว้เป็นเอกสาร เพื่อเป็นแบบแผนในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้น

2. ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรครูในโรงเรียนที่ทำหน้าที่สอน อบรมความรู้ให้ผู้เรียน สนใจอยากศึกษาค้นคว้าหาความรู้ตามความถนัด และความชำนาญของผู้เรียน

3. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลินในการเรียน และผู้เรียนเกิดการพัฒนานำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. การวัดผล และประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการกำหนดเกณฑ์การวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียน โดยใช้เครื่องมือวัดที่มีประสิทธิภาพเป็นเกณฑ์ในการวัดผล แล้วนำข้อมูลที่ได้มาแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสรุปผลที่ได้เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

5. ปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวผู้เรียน ที่โรงเรียนจัดเตรียมไว้เพื่อให้การเรียนการสอนของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จำแนกเป็น 3 อย่าง คือ ห้องสมุด ห้องเรียน และห้องคอมพิวเตอร์

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ หมายถึง สำนักงานทางพระพุทธศาสนาที่ให้การสนับสนุนโรงเรียนพระปริยัติธรรม คือ โรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา วัดต้นสน โดยให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแผนกสามัญศึกษา

โรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา หมายถึง โรงเรียนพระปริยัติธรรมที่เปิดสอนแผนกสามัญและบาลีให้กับภิกษุสามเณรศึกษาที่โรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา วัดต้นสน จังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

สามเณร หมายถึง ผู้ที่เป็นนักเรียนกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา วัดต้นสน จังหวัดอ่างทอง

อายุ หมายถึง อายุของสามเณรที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา วัดต้นสน ตำบลตลาดหลวง อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง

ระดับชั้น หมายถึง ระดับชั้นของนักเรียนในโรงเรียนศรีเมืองทองวิทยาได้จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คือ มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย คือ มัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนศรีเมืองทองวิทยา
2. เป็นข้อมูลให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น